

ČESKÁ REPUBLIKA
ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Ústí nad Labem - pobočka v Liberci rozhodl v senátu složeném z předsedkyně Mgr. Lucie Trejbalové a soudců Mgr. Karolíny Tylové, LL.M. a Mgr. Zdeňka Macháčka ve věci

žalobce: Z.P.
bytem [REDACTED]

proti

žalovanému: Úřad práce ČR, Krajská pobočka v Liberci
sídlem Dr. Milady Horákové 580/7, 460 01 Liberec 4

o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného

takto:

- I. Žaloba se zamítá.
- II. Žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

1. Žalobou podanou krajskému soudu dne 23. 3. 2018 žalobce navrhoval, aby soud uložil žalovanému povinnost poskytovat žalobci již přiznané dávky, včetně

doplatení nevyplacených dávek, do pravomocného rozhodnutí týkajícího se těchto dávek.

2. V žalobě žalobce tvrdil, že žalovaný rozhodl o jeho nároku na doplatek na bydlení a příspěvek na živobytí. Doplatek na bydlení žalobce obdržel naposledy v lednu 2018, příspěvek na živobytí v únoru 2018. Žalobci bylo dne 2. 3. 2018 oznámeno zahájení řízení ve věci odejmutí těchto dávek, ovšem v těchto řízeních nebylo rozhodnuto a dávky nebyly žalobci v únoru 2018, resp. obě v březnu 2018 žalovaným vyplaceny, ačkoli žalobce dne 5. 3. 2018 doručil žalovanému žádost o nápravu. Podle žalobce nemá nevyplacení dávek hmotné nouze zákonnou oporu, je tedy nezákonné.
3. Současně žalobce navrhoval, aby soud vydal předběžné opatření, kterým žalovanému uloží povinnost poskytovat mu již přiznané dávky do pravomocného rozhodnutí týkajícího se těchto dávek a vyplatit nevyplacené dávky.
4. Část žaloby, kterou se žalobce domáhal toho, aby soud vyslovil, že žalovaný je povinen v zahájených správních řízeních žalobci ustanovit zástupce z řad advokátů, soud usnesením ze dne 28. 3. 2018, č. j. 59 Ad 3/2018-4, vyloučil k samostatnému rozhodnutí, věc soud nadále projednává pod sp. zn. 59 Ad 4/2018.
5. K žalobě i návrhu na vydání předběžného opatření se žalovaný vyjádřil. Shrnul, na základě jakých skutečností byla zahájena řízení o odejmutí doplatku na bydlení i příspěvku na živobytí. Uvedl, že dne 20. 2. 2018 žalobci oznámil zahájení řízení o odejmutí dávky doplatek na bydlení, dne 28. 2. 2018 pak zahájení řízení o odejmutí dávky příspěvek na živobytí. Dne 9. 4. 2018 žalovaný vypravil rozhodnutí o odejmutí obou dávek. Žalovaný navrhoval, aby soud návrh na vydání předběžného opatření zamítnul.
6. Soud připomíná, že návrh na vydání předběžného opatření usnesením ze dne 11. 4. 2018, č. j. 59 Ad 3/2018-17, zamítnul. Usnesením ze dne 20. 4. 2018, č. j. 59 Ad 3/2018-22, soud žalobce osvobodil od soudních poplatků v plném rozsahu a zamítl jeho návrh na ustanovení zástupce z řad advokátů; kasační stížnost proti tomuto usnesení Nejvyšší správní soud zamítl rozsudkem ze dne 24. 5. 2018, č. j. 7 As 181/2018-14.
7. Podáním žaloby bylo zahájeno řízení dle zákona č. 150/2002 Sb., soudního řádu správního (dále jen „s. ř. s.“).
8. Soud posoudil žalobu dle jejího obsahu a petitu jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného ve smyslu § 82 s. ř. s., podle kterého *každý, kdo tvrdí, že byl přímo zkrácen na svých právech nezákonným zásahem, pokynem nebo donucením (dále jen „zásah“) správního orgánu, který není rozhodnutím, a byl zaměřen přímo proti němu nebo v jeho důsledku bylo proti němu přímo zasaženo, může se žalobou u soudu domáhat ochrany proti němu nebo určení toho, že zásah byl nezákonný.*

9. Zásah žalovaného dle tvrzení žalobce spočívá v nevyplácení dávek hmotné nouze doplatek na bydlení, který žalobce naposledy obdržel v lednu 2018, a příspěvek na živobytí, který naposledy obdržel v únoru 2018, tedy ve faktických úkonech žalovaného při vyplácní pravomocně přiznaných dávek hmotné nouze, resp. absenci úkonů, jež směřují vůči žalobci, bez, dle žalobcova tvrzení, zákonného podkladu. Dle judikatury správních soudů se lze faktickým úkonům správního orgánu při vyplácní ať již dávek státní sociální podpory (srov. rozsudek Krajského soudu v Plzni ze dne 16. 10. 2013, č. j. 59 A 20/2013-175) či úroků v daňových věcech (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 6. 2015, č. j. 2 Afs 234/2014-43, publ. ve Sb. NSS 3290/2015, jinak oba rozsudky dostupné na www.nssoud.cz) bránit žalobou proti nezákonnému zásahu. Obdobně se lze bránit proti faktickým úkonům správního orgánu, resp. jejich absenci při vyplácní dávek hmotné nouze.
10. Podle § 84 odst. 1 s. ř. s. *žaloba musí být podána do dvou měsíců ode dne, kdy se žalobce dozvěděl o nezákonném zásahu. Nejpozději lze žalobu podat do dvou let od okamžiku, kdy k němu došlo.*
11. Podle § 85 s. ř. s. *žaloba je nepřijatelná, lze-li se ochrany nebo nápravy domáhat jinými právními prostředky; to neplatí v případě, domáhá-li se žalobce pouze určení, že zásah byl nezákonný.*
12. Žalobce žalobu podal dne 23. 3. 2018. O nevyplácní dávky doplatek na bydlení se žalobce musel dozvědět ke konci měsíce února 2018, o nevyplácní dávky příspěvek na živobytí ke konci měsíce března 2018, tedy těsně před podáním žaloby. Z výpisu z žalobcova účtu ke dni 31. 1. 2018 vyplývá, že dávky byly žalobci vypláceny na účet, naposledy byla žalobci od žalovaného na účet připsána platba dne 23. 1. 2018 ve výši 11 194 Kč. Nezákonný stav spočívající v nevyplácní doplatku na bydlení a příspěvku na živobytí v době podání žaloby trval. Dle názoru soudu je žaloba přípustná a byla podána včas (srov. nálezy Ústavního soudu ze dne 15. 5. 2018, sp. zn. II. ÚS 635/18, dostupný <http://nalus.usoud.cz>), soud proto přistoupil k jejímu věcnému posouzení.
13. K projednání žaloby nařídil soud ústní jednání. Při tomto jednání žalobce setrval na žalobě, soudu vysvětloval, proč nemá k úřadu práce absolutně důvěru (zmiňoval neschopnost sepsat řádně protokol, výzvy k podpisu podání, ač bylo odesláno z datové schránky žalobce, nikoli řádné vedení spisového materiálu, v němž chybí doručky k vyjádřením a rozhodnutím, spisový přehled, apod.), proto také opakovaně trval na tom, aby mu byl přidělen právní zástupce. Žalobce zejména zopakoval, že dávky mu byly odebrány už v únoru, resp. v březnu 2018, aniž by o tom bylo rozhodnuto. Rozhodnuto o odejmutí dávek bylo dne 6. 4. 2018, rozhodnutí byla odeslána dne 9. 4. 2018 a doručena 19. 4. 2018. Žalobce opakovaně soudu sděloval, že dne 27. 3. 2018 byl přítomen u ústního jednání na úřadu práce, do protokolu mu bylo sděleno, aby se dostavil. Výzva k dostavení se dne 5. 4. 2018 byla žalobci do datové schránky dodána dne 16. 4. 2017, doručena byla dne 20. 4. 2018. Na základě toho, že se žalobce k úřadu práce nedostavil, byla vydána rozhodnutí o odejmutí dávek, s tím žalobce opakovaně vyjadřoval nesouhlas.

14. Žalovaný se z účasti na jednání omluvil. Soudu žalovaný písemně sdělil, že Ministerstvo práce a sociálních věcí dosud vede odvolací řízení ve věci odejmutí příspěvku na živobytí a soudu předložil rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/117206-917. Sdělením žalovaného a rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí provedl soud důkaz. Označeným rozhodnutím bylo potvrzeno rozhodnutí žalovaného ze dne 6. 4. 2018, č. j. 34074/2018/LIB, o odejmutí dávky doplatek na bydlení ode dne 1. 2. 2018, rozhodnutí nabylo právní moci dne 21. 6. 2018. Žalobce poté soudu sdělil, že dne 21. 6. 2018 mu bylo doručeno i rozhodnutí Ministerstva práce a sociálních věcí vydané ve věci odejmutí druhé dávky, tedy příspěvku na živobytí od 1. 3. 2018.
15. Soud nevyhověl žalobcovu návrhu, aby bylo dokazování doplněno svědeckými výpověďmi zaměstnanky žalovaného – paní V. a paní D., neboť prokázání okolností, za nichž mělo dojít k sepsání protokolů ohledně návštěv žalobce a vyřizování stížností a námitek, nepovažoval soud za potřebné z hlediska zjištění skutkového stavu a posouzení důvodnosti podané žaloby. Z téhož důvodu soud neprovedl dokazování protokolem o ústním jednání konaném dne 11. 12. 2017 a stížností proti tomuto protokolu a vyřízením této stížnosti, ostatně u těchto důkazů žalobce po uplatnění důkazního návrhu uznal, že to není potřeba, neboť listiny jsou součástí spisového materiálu žalovaného.
16. Jak již soud uvedl, žalobu podle jejího obsahu a petitu posoudil jako žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného. Podle § 87 odst. 1 s. ř. s. o žalobě *soud rozhoduje na základě skutkového stavu zjištěného ke dni svého rozhodnutí; rozhoduje-li soud pouze o určení toho, zda zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového a právního stavu, která tu byl v době zásahu.*
17. V projednávané věci se žalobce domáhal vydání tzv. záporní žaloby na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného, neboť v žalobě požadoval, aby soud žalovanému uložil pokračovat ve vyplácení dávek do pravomocného rozhodnutí ve věci dávek, tj. ve své podstatně požadoval obnovení stavu před nezákonným zásahem. Na svém návrhu žalobce setrval i při ústním jednání soudu, kdy byl soudem poučen ve smyslu § 87 odst. 1 s. ř. s. o tom, z jakého skutkového stavu soud v řízení o žalobě na ochranu před nezákonným zásahem správního orgánu vychází s tím, že rozhoduje-li pouze o určení, že zásah byl nezákonný, vychází ze skutkového stavu, který byl v době zásahu. Žalobce poté pouze v závěrečném návrhu modifikoval žalobní návrh tak, že soud má úřadu práce uložit povinnost poskytovat mu dávky doplatek na bydlení a příspěvek na živobytí do soudního rozhodnutí o žalobách ve věci těchto dávek s tím, že nevyplacené dávky na živobytí mu mají být namísto poukázek vyplaceny v penězích. S ohledem na návrh žalobce, který trval na tom, aby soud žalovanému uložil povinnost nadále žalobci vyplácet doplatek na bydlení a příspěvek na živobytí, vycházel soud ze skutkového (a také právního) stavu ke dni svého rozhodnutí v souladu s § 87 odst. 1 věta první před středníkem s. ř. s.
18. Při posouzení žaloby vycházel soud z následujících rozhodných skutečností:

19. Předně vzal za nesporné, že žalobce do ledna, resp. února 2018 pobíral dávky hmotné nouze, a to příspěvek na živobytí a doplatek na bydlení.
20. Ze spisového materiálu týkajícího se dávky doplatek na bydlení soud dále ověřil, že rozhodnutím ze dne 18. 9. 2017, č. j. 99316/2017/LIB, byl žalobci ode dne 1. 8. 2017 snížen doplatek na bydlení z částky 12 467 Kč na 10 194 Kč. Podle výpisu z účtu žalobce byl doplatek na bydlení za měsíc leden 2018 vyplacen žalovaným na žalobcuv účet dne 23. 1. 2018. Oznámením ze dne 20. 2. 2018, žalobci doručeným dne 21. 3. 2018, bylo zahájeno řízení ve věci odejmutí této dávky hmotné nouze. Rozhodnutím vypraveným dne 9. 4. 2018, sp. zn. SZ/342634/2012/HMN/ č. j. 34074/2018/LIB, žalovaný rozhodl o odejmutí doplatku na bydlení ode dne 1. 2. 2018. Odvolání žalobce proti tomuto rozhodnutí bylo zamítnuto a prvostupňové rozhodnutí potvrzeno rozhodnutím Ministerstva práce a sociálních věcí ze dne 12. 6. 2018, č. j. MPSV-2018/117206-917, které nabylo právní moci dne 21. 6. 2018.
21. Ze spisu, který se týkal dávky příspěvek na živobytí, bylo zjištěno, že rozhodnutím ze dne 28. 8. 2017, č. j. 93857/2017/LIB, byla dávka ode dne 1. 8. 2017 snížena z částky 3 410 Kč na 2 200 Kč a podle oznámení ze dne 19. 9. 2017 žalobci vyplácena na jeho účet. Správnost rozhodnutí o snížení příspěvku na živobytí potvrdilo rozhodnutím ze dne 24. 10. 2017, č. j. MPSV-2017/208806-917, Ministerstvo práce a sociálních věcí, což je soudu známo z jeho úřední činnosti – konkrétně ze spisu sp. zn. 60 Ad 3/2018, pod kterou soud projednává žalobcovu žalobu proti označenému rozhodnutí. Oznámením ze dne 3. 1. 2018 žalovaný žalobci sdělil, že od měsíce prosince bude příspěvek na živobytí poskytován tak, že částka 1 000 Kč bude žalobci vyplácena na bankovní účet, částka 1 200 Kč formou typizovaných poukázek na nákup zboží. Tomu odpovídá, že dne 23. 1. 2018 byla žalobci vyplacena na účet celkem částka 11 194 Kč (doplatek na bydlení ve výši 10 194 Kč a část příspěvku za živobytí ve výši 1 000 Kč) a žalobce byl vyzván k vyzvednutí poukázek mj. za leden 2018. Vyplacení příspěvku na živobytí v únoru 2018 žalobce nespороval. Rozhodnutím ze dne 7. 2. 2018, č. j. 14990/2018/LIB, žalovaný o způsobu vyplacení příspěvku na živobytí shora popsáním způsobem rozhodl. Oznámením ze dne 28. 2. 2018, žalobci doručeným dne 21. 3. 2018, bylo zahájeno řízení ve věci odejmutí této dávky hmotné nouze. Rozhodnutím vypraveným dne 9. 4. 2018, sp. zn. SZ/342497/2012/HMN/ č. j. 34072/2018/LIB, žalovaný rozhodl o odejmutí příspěvku za živobytí ode dne 1. 3. 2018, žalobcovo odvolání proti uvedenému rozhodnutí zamítlo Ministerstvo práce a sociálních věcí rozhodnutím, které žalobce dle svého tvrzení obdržel do datové schránky rovněž dne 21. 6. 2018.
22. Podle ustanovení § 43 odst. 1 a odst. 2 zákona č. 111/2006 Sb., o hmotné nouzi, který upravuje výplatu dávek, se příspěvek na živobytí i doplatek na bydlení vyplácí v kalendářním měsíci, za který náleží, v měsíčních lhůtách určených plátcem příspěvku. Podle § 44 odst. 1 zákona o pomoci v hmotné nouzi se dávka odejme, změní-li se skutečnosti rozhodné pro nárok na dávku, a to od prvního dne kalendářního měsíce následujícího po měsíci, ve kterém tato změna nastala. O odejmutí dávky se dle § 75 písm. b) zákona o pomoci v hmotné nouzi vydává

rozhodnutí. Podle § 77 odst. 2 zákona o pomoci v hmotné nouzi nemá ani případné odvolání proti rozhodnutí o odejmutí dávky odkladný účinek.

23. Na základě uvedeného dospěl soud k závěru, že žalovaný, který žalobci od února 2018 nevyplácí dávku hmotné nouze doplatek na bydlení a od března 2018 dávku příspěvek na živobytí, se vůči žalobci nedopouští nezákonného zásahu. Ke dni, k němuž soud důvodnost podané žaloby posuzuje, bylo pravomocně rozhodnuto o odejmutí doplatku na bydlení od 1. 2. 2018 a o odejmutí příspěvku na živobytí od 1. 3. 2018. Za takového stavu nelze žalovanému uložit, aby pokračoval ve vyplácení dávek hmotné nouze, o jejich odejmutí bylo od 1. 2. 2018, resp. 1. 3. 2018 pravomocně rozhodnuto.
24. Lze dodat, že pro posouzení důvodnosti žaloby na ochranu před nevyplácením dávek hmotné nouze nepovažoval soud za potřebné zabývat se blíže procesním postupem žalovaného, jež předcházela zahájení řízení a vydání rozhodnutí o odejmutí doplatku na bydlení a příspěvku na živobytí. Těmito otázkami, včetně postupu při sepsání a doručení výzvy k dostavení se dne 5. 4. 2018 na úřad práce, se soud bude případně zabývat v řízení o správních žalobách proti rozhodnutím o odejmutí zmíněných dávek hmotné nouze.
25. Na základě shora uvedené argumentace soud zamítl žalobu na ochranu před nezákonným zásahem žalovaného jako nedůvodnou podle § 87 odst. 3 s. ř. s.
26. Podle § 60 odst. 1 věta první s. ř. s. má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Podle § 60 odst. 2 s. ř. s. ustanovení odst. 1 neplatí, mělo-li být právo na náhradu nákladů řízení přiznáno správnímu orgánu ve věcech důchodového pojištění, nemocenského pojištění, pomoci v hmotné nouzi a sociální péče.
27. V souzené věci byl úspěšný žalovaný správní orgán, protože se však jednalo o věc pomoci v hmotné nouzi, na náhradu nákladů řízení nemá právo. Soud proto vyslovil, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat **kasační stížnost** ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den

lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Liberec 19. červenec 2018.

Mgr. Lucie Trejbalová
předsedkyně senátu